

בס"ד

דף מקורות בנושא: מדינת ישראל- התחלת הגאולה.

פתיחה: למרות הנס הגדול של הקמת מדינת ישראל, ברור לכולם שאין זו הגאולה השלימה לא כל עם ישראל שב לארצו, ולא כל העם שב אל אלוהיו, משיח לא בא, ובית המקדש לא נבנה.

כיצד אנו, יהודים מאמינים מתייחסים למצב בו אנו נמצאים? ישנה דעה קיצונית שטוענת שאנו עדיין בגלות ושכל הניסים הגדולים שראינו הם מעשיו של השטן כדי לבלבל אותנו. דעה אחרת טוענת שאכן נעשה נס גדול אך לא זו היא הגאולה שאנו מצפים לה שהרי רוב העם חילוניים וכך גם המדינה, ובכלל אין לנו להעסיק את עצמנו בשאלות כאלו האם יש גאולה או לא, אנו צריכים לשבת ללמוד תורה ולקיים מצוות וכשיגיע הזמן הקב"ה ישלח את המשיח שיגאל אותנו.

הדעה שאנו הציבור הדתי לאומי מאמין בה היא, שלאחר כ-2000 שנות גלות אנו נמצאים בתהליך של גאולה "התחלת הגאולה", (איננו יודעים כמה זמן יקח עד שהגאולה תהיה שלימה) ועלינו לפעול ולקרב את הגאולה כפי יכולתנו. אם נפעל ונתעורר מלמטה, תבוא הגאולה מלמעלה, מהקב"ה. הבאנו בפניכם מעט מאוד מהמקורות שמוכיחים דעה זו.

1. סימנים לגאולה:

1. ארץ ישראל פורחת:

רמב"ן ויקרא פרק כו

ושממו עליה אויביכם, היא בשורה טובה מבשרת בכל הגליות שאין ארצנו מקבלת את אויבינו ... כי לא תמצא בכל הישוב ארץ אשר היא טובה ורחבה ואשר היתה נושבת מעולם והיא חרבה כמוה, כי מאז יצאנו ממנה לא קבלה אומה ולשון, וכולם משתדלים להושיבה ואין לאל ידם

רבינו בחיי על ויקרא פרק כו פסוק לב

ויש בזה סימן גדול לישראל שמיום שחרבה לא קבלה אומה ולשון ולא תקבל עד שישבו אפרוחיה לתוכה

תלמוד בבלי מסכת

'סנהדרין דף צח

ואמר רבי אבא: אין לך קץ מגולה מזה, שנאמר ואתם הרי ישראל ענפכם תתנו ופריכם תשאו לעמי ישראל

רש"י - כשתתן ארץ

ישראל פריה בעין יפה אז יקרב הקץ, ואין לך קץ מגולה יותר

2. ושבנו בנים לגבולם:

ילקוט שמעוני

מה יציאתם ממצרים בששים רבוא וכניסתן לארץ בששים רבוא – כן לימות המשיח בששים רבוא:

עולת רא"ה – הרב קוק

והאוכלוסיה שתהיה בארץ ישראל במספר הראוי ששים ריבוא תהיה תחילת צמיחת קרן לבית יעקב. [צמיחת קרן= ביטוי לגאולה, בעיקר בואו של המשיח, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"]
[האוכלוסיה היהודית בארץ לפני הקמת המדינה היתה כ-600,000 איש ולפני מלחמת ששת הימים היו 670,000 גברים יהודים בארץ]

2. מדוע אין ניסים כמו ביציאת מצרים?

וכיצד יתכן שהגאולה תבוא על ידי אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות?

(**הצהרת בלפור** - בשנת תרע"ו, במהלך מלחמת העולם הראשונה שבה כבשו הבריטים את ארץ ישראל מידי הטורקים נתן שר החוץ הבריטי ללורד רוטשילד הצהרה כתובה שהבריטים מכירים בזכותו של עם ישראל להקים מדינה בארצו, רבים מהרבנים ראו בהצהרה זו תחילתה של הגאולה).
ישנם אנשים שחושבים שהגאולה חייבת להיות על ידי נס ולא יתכן שהגאולה תתחיל על ידי בני אדם ועוד על ידי גויים או על ידי אנשים חילוניים. ראשית כל הקמת מדינת ישראל לאחר השואה הנוראה זה נס אחד גדול, שקשה לשער את גודלו. מלבד זאת במקורות שלפנינו נראה שהגאולה בתחילתה תבוא דווקא בדרך הטבע (הטבע עצמו מונהג ע"י ה') וע"י בני אדם ואפילו על ידי גויים.

דרישת ציון - הרב קאלישר מראשוני הציונים -

אל יחשוב החושב כי פתאום ירד ה' משמים לארץ ... כי אם מעט מעט תבוא גאולת ישראל ... ראשית הגאולה היא ע"י התעוררות נדיבים ועל ידי רצון המלכויות לקבץ פזורי ישראל לאדמת הקודש.

חפץ חיים - רבי ישראל מאיר הכהן מראדין

באחרית זמן הגאולה ימצאו שני סוגי אנשים ושניהם יעזרו בקירוב הגאולה יהיו אנשים שיתחזקו לעבוד את ה' בכל לבבם ובכל נפשם, ויקום דור חדש שהוא להיפך מן הראשונים, שיעמדו במדרגה שפילה במצב הדת ויתנהגו כל אחד כפי הישר בעיניו ואע"פ כן אל יפול לבנו מזה, כי זה מסימני הגאולה.

שו"ת ציץ אליעזר - הרב אליעזר ולדנברג

אין מקום כלל לטענה שבלתי אפשרי שתוכל הישועה השמימית לצמוח על ידי אנשים אשר אין יראת אלקים בלבם, כי מלבד שהיא מזויפת מתוכה, מפני שברור הדבר שככל שתתגבר העלייה של שומרי תורה כן תתגבר כוח ההשפעה של היהדות הנאמנה במוסדות המדינה, עד שבהמשך הזמן יוכתרו בהצלחה המאמצים לשנות פני הדברים לטובה בע"ה. מלבד זה, מי יוכל לבוא בסוף ההשגחה העליונה ולמצוא חקר שדי, הרי כבר היה כזאת לעולמים שבאפס עצור ועזוב שלח ה' עזרתו מקודש בידי מלך ישראל רשע להרחיב את גבולות הארץ וליישב בה המוני בית ישראל.

ג. האם אנו ראויים לגאולה?

שאלה קשה ששואלים רבים, הלא עם ישראל רובו אינו שומר תורה ומצוות ובאיזו זכות יגאלנו ה'?

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צז עמוד ב

רבי אליעזר אומר: אם ישראל עושין תשובה - נגאלין, ואם לאו - אין נגאלין. אמר ליה רבי יהושע: אם אין עושין תשובה - אין נגאלין? אלא, הקדוש ברוך הוא מעמיד להן מלך שגזרותיו קשות כהמן, וישראל עושין תשובה ומחזירין למוטב ... שתק רבי אליעזר.

אור החיים- רבי חיים בן עטר

ואם יראה האדון (הקב"ה) כי אין כח בעם לסבול חבלים עוד (חבלי משיח= הצרות והקשיים שיש לפני בוא המשיח, כמו חבלי לידה, הכאבים של האם לפני לידת התינוק), ורבו חובותיהם למעלה ראש... ואז ויצא ביובל ושב לאחוזתו, כי קץ הגלות ישנו אפילו יהיו ישראל רשעים גמורים ח"ו:

למעמיקים- מובא כאן הסבר יפה, מדוע לפני ביאת המשיח תהיה כפירה גדולה.

ישועות משיחו לרבי יצחק אברבנאל עמ' פז'

... שבהיות האדם בלתי נוטה אל האמונה מהאמונות משולל מכולם, יקבל יותר על נקלה האמונה האמיתית, מאשר יקבלה בהיות מוטבע באמונה סותרת מאליה. ולכן היה מחכמת ה' שקודם ביאת המשיח וגילוי אמונת השם יתברך תתהפך המלכות למינות ולא יקבלו תוכחה מחכמיהם עליו, כדי שבבוא המשיח יהפוך את העמים שפה ברורה לקרוא בשם ה' ולעבדו שכם אחד...

ד. נו. כמה זמן?

תלמוד ירושלמי מסכת ברכות פרק א ה"א

רבי חייא רבא ורבי שמעון בן חלפתא היו מהלכים בבקעת ארבל וראו איילת השחר שבקע אורה אמר רבי חייא רבה לר' שמעון בן חלפתא כך היא גאולתן של ישראל בתחילה קמעא קמעא כל מה שהיא הולכת היא רבה והולכת.

מלבי"ם מיכה (ד,ח)

שמלכות בית דוד תתגלה בהדרגה, ותחילה לא יהיה רק במדרגת שופט ויתעלה לאט לאט עד שיהיה לה' המלוכה.

ה. הגויים עושים לנו צרות-

ספרי דברים

הרנינו גוים עמו, למחר כשהקדוש ברוך הוא מביא גאולה לישראל אומות העולם מתרגזים לפניו.

ספרי זוטא-

כשהראה לו הקב"ה למשה רבינו את ארץ ישראל בסוף הדורות, אמר לו כשתראה רק חלק מהארץ ביד בני, אל תצטער, אין זה אלא אתחלתא דגאולה, בתחילה חציה ובסוף כולה. יגיע זמן שאומות העולם יבינו שכל ארץ ישראל שייכת לעם ישראל.

ו. המצב כל כך קשה. זו התחלת הגאולה?

כפי שכבר כתבנו, התקופה של הגאולה עד שמגיע המשיח נקראת חבלי משיח (כמו חבלי לידה), זו תקופה קשה מאוד אבל הסוף הוא טוב מאוד. (כמו אישה שההריון והלידה שלה קשים מאוד אבל אח"כ יש שמחה עצומה עם לידת הילד).

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צח עמוד א

אמר רבי יוחנן: אם ראית דור שצרות רבות באות עליו כנהר - חכה לו (למשיח).

אמר עולא: ייתי ולא איחמיניה. [= יבוא המשיח ולא אראנו, כי הוא לא רצה להיות בתקופה כזו קשה] וכן אמר רבה: ייתי ולא איחמיניה רב יוסף אמר: ייתי, ואזכי דאיתיב בטולא דכופיתא דחמריה. [= יבוא ואזכה לשבת בצל של החמור של המשיח, העיקר שיבוא]

תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מט עמוד ב

בעקבות משיח – חוצפה תגבר, ויוקר יאמיר... והאמת תהא נעדרת, נערים פני זקנים ילבינו, זקנים יעמדו מפני קטנים, בן מנוול אב, בת קמה באמה, כלה בחמותה, אויבי איש אנשי ביתו, פני הדור כפני הכלב, הבן אינו מתבייש מאביו, ועל מה יש לנו להשען? על אבינו שבשמים.

ילקוט שמעוני תהילים רמז תרפ

משל למה הדבר דומה, לאב ובן שהיו מהלכין בדרך, נתיגע הבן, אמר לאביו אבא, היכן היא המדינה אמר לו בני, סימן זה יהא בידך, אם ראית בית הקברות לפניך הרי המדינה קרובה לך - כך הנביא אומר לישראל אם ראית הצרות שיכסו אתכם, מיד אתם נגאלים, שנאמר יענך ה' ביום צרה.

מדרש תהלים מזמור יח

שאין הגאולה באה על אומה זו בבת אחת, אלא קימעא קימעא (=לאט, לאט), ומהו מגדיל, לפי שהיא מתגדלת והולכת לפני ישראל, עכשיו הן שרוין בצרות גדולות, וכשתבא הגאולה בבת אחת, אינן יכולין לסבול ישועה גדולה, לפי שהיא באה בצרות גדולות, לפיכך היא באה קימעא קימעא ומתגדלת והולכת לפניו, לפיכך משולה הגאולה כשחר, ולמה נמשלה כשחר, שאין לך אפילה גדולה יותר מאותה שעה הסמוכה לשחר, ואם יעלה גלגל חמה באותה שעה שהבריות ישינין, היו כל הבריות נלכדין, אלא עמוד השחר עולה ומאיר לעולם תחלה, ואחר כך גלגל חמה עולה ומאיר, ואין הבריות נלכדין.

ילקוט שמעוני ירמיהו רמז שיא

מתוך צרה רוחה עת צרה היא ליעקב וממנה יושע. מתוך ריחוק קירוב ... מתוך נפילה קימה ... מתוך אפילה אורה כי אשב בחשך ה' אור לי.

נכון שהמצב של המדינה אינו כל כך טוב מבחינה רוחנית, בטחונית, חברתית וכלכלית, אך מי חלם רק לפני 60 שנה שעם ישראל ישוב לארץ הקודש שתהיה לו כנסת וממשלה משלו, שיהיה לו צבא יהודי מהחזקים בעולם, שתהיה לו מדינת סעד שלא נותנת לאנשים למות ברעב וכמעט שאין מחוסרי קורת גג, שיהיו בו כמות של ישיבות וכוללים כמו שלא היה מעולם בעם ישראל ושהתלמידים יוכלו ללמוד בנחת ועוד לקבל כסף שתהיה בו התפתחות מדעית, תרבותית ותורנית, וכל מה שרק נוסף לא יוכל להכיל את גודל הנס, אכן "אין בעל הנס מכיר בניסו", ועלינו להכיר טובה לקב"ה שנתן לנו את כל זה.

הכרת הטוב-

תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף צד עמוד א

ביקש הקדוש ברוך הוא לעשות חזקיהו משיח, וסנהריב גוג ומגוג. אמרה מדת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! ומה דוד מלך ישראל שאמר כמה שירות ותשבחות לפניך - לא עשיתו משיח, חזקיהו שעשית לו כל הנסים הללו ולא אמר שירה לפניך - תעשהו משיח?

הכרת הטוב חייבת לבוא על הטוב גם אם הוא אינו סופי עדיין, ואולי אנו לא מכירים בנס כי פשוט נולדנו לתוכו ועל זה אפשר להביא משל נפלא

רבינו בחיי בעל חובות הלבבות: (פתיחה לשער הבחינה)

משל לתינוק שמצאו איש אחד מאנשי החסד במדבר וחמל עליו ויאספוהו אל ביתו ויגדלוהו ויאכילוהו וילבישהו ויתנדב עליו בכל הטוב לו עד שהשכיל והבין אופני דרכי טובתו ואחר כן שמע האיש ההוא על אסיר שנפל ביד שונאו והגיעו אל תכלית הצער והרעב והעירום ימים רבים ונכמרו רחמיו על צערו ופייס לשונאו עד שהתירו ומחל לו את דמיו ויאספוהו האיש אל ביתו והיטיב לו במקצת הטוב אשר היטיב בו לתינוק והיה האסיר מכיר בטובת האיש עליו ומודה עליה יותר מן התינוק שגדל בה מפני שיצא מענין העוני והצער אל ענין הטובה והשלוה בעת שהכרתו בה גמורה על כן הכיר טובת האיש החסיד וחסדו מאד. והתינוק לא הבין מעלת הטובה עליו אע"פ שהתחזקה הכרתו והתישב בדעתו מפני שהיה רגיל בה מימי נערותו ואין איש מאנשי השכל מסתפק שחסדו וטובו על התינוק כוללים יותר ושהוא חייב בהתמדת הודאה והשבח עליהם יותר.